

**APROXIMACIÓ A L'ESTATUS DE LES AUS
REPRODUCTORES A L'ESPAI D'INTERÈS
NATURAL DE L'ESTANY DE SILS**

RESULTATS DE L'ANY 2006

Santa Coloma de Farners, la Selva

alfonsdg@gmail.com

Alfons Delgado Garcia

Alfons Delgado i Garcia, octubre de 2006

APROXIMACIÓ A L'ESTATUS DE LES AUS
REPRODUCTORES A L'ESPAI D'INTERÈS
NATURAL DE L'ESTANY DE SILS

RESULTATS 2006

Treball de camp, compilació de dades i redacció

Alfons Delgado Garcia

Agraïments

A Llorenç Pujol, Joan Ventura, Hubert Mas i al Col·lectiu Bisaroca, per la cessió de les dades de camps i per tota l'altra informació facilitada.

APROXIMACIÓ A L'ESTATUS DE LES AUS
REPRODUCTORES A L'ESPAI D'INTERÈS
NATURAL DE L'ESTANY DE SILS

RESULTATS 2006

ÍNDEX

Introducció	4
Àrea d'estudi	5
Metodologia aplicada	6
Resultats per espècies	6
Bibliografia	15

INTRODUCCIÓ

Des que el 1998 l'Ajuntament de Sils i la Fundació Natura van engegar el projecte de restauració de l'antic estany de Sils els canvis en la composició florística i faunística de la zona han estat notables, en gran part gràcies a les mesures de gestió i de recuperació d'hàbitats que s'han dut a terme.

Un dels grups faunístics en el qual es fan més evidents aquests canvis és en el dels ocells. La simple presència de terrenys inundats permanentment i l'obertura d'espais han fet enriquir notablement la diversitat d'espècies, ja sigui a causa d'un benefici directe o gràcies a la major disponibilitat de recursos tròfics i de refugi a conseqüència de l'evolució d'altres comunitats animals i també vegetals que han ocasionat aquestes actuacions.

La creació d'una llacuna permanent ha propiciat la presència de fauna aquàtica, tant invertebrada com vertebrada, que ha afavorit als ardèids i a espècies que cerquen l'aliment activament sota la superfície de l'aigua, com ara el cabusset (*Tachybaptus ruficollis*) i el corb marí gros (*Phalacrocorax carbo*). Alhora, la major distribució de la vegetació halòfila i heliòfila gràcies a la inundació de terrenys sembla haver beneficiat al grup dels anàtids i dels ràl·lids, dels quals se n'ha pogut constatar una major presència de població reproductora.

Tot i això, d'aquests grups mencionats, només un grapat d'espècies es reproduïxen a la zona i la majoria en baix nombre: ànec collverd (*Anas platyrhynchos*), cabusset, polla d'aigua (*Gallinula chloropus*), rascló (*Rallus aquaticus*) i és possible que també ho faci l'agró roig (*Ardea purpurea*).

A la llacuna permanent, la manca de tranquil·litat i l'accessibilitat a tot el seu perímetre fan que zones a priori adients no siguin ocupades per aquestes o altres espècies que s'hi podrien reproduir. En aquest sentit, el camí del nord de la llacuna i paral·lel a la sèquia, que és freqüentment transitat tant a peu com fins i tot en vehicles motoritzats, suposa una molèstia continua per a la fauna que hi busca refugi. També és causa de molèsties considerables el trànsit de vehicles motoritzats per l'antic camí de Maçanet, a l'est de la llacuna, i la presència freqüent de persones sobre els talussos i fins i tot arran d'aigua, llocs on probablement accedeixen per manca d'informació sobre els usos de l'espai o simplement per la manca d'una barrera física que els ho impedeixi (tanques vegetals, canals d'aigua, etc.). Sembla evident que una major informació als visitants i sobretot la pedagogia dirigida a la població local podria afavorir el sentiment d'estima envers l'espai, fet que ajudaria en la tasca de conservar-lo.

La zona de la llacuna temporal i els nous espais aconseguits mitjançant la dalla i el pastoreig de la vegetació sens dubte que són indrets susceptibles de ser ocupats per alguns grups d'aus, com ara els limícols i algunes espècies ardèids, i suposen una important millora pel que fa a la recuperació d'hàbitats i a la seva diversificació. Un altre factor a tenir en compte són les millors condicions de tranquil·litat d'aquesta part de l'espai, molt menys visitada que la llacuna permanent, per exemple. De totes maneres, una canalització dels visitants cap a determinats sectors o itineraris i la sempre necessària informació sobre els usos de l'espai han de permetre la compatibilitat entre la conservació i potenciació dels valors naturals i el seu ús públic.

El manteniment de petites masses arbrades i la potenciació del bosc de ribera també poden jugar un paper important en l'establiment d'algunes espècies a la zona. Arbres de certa grandària i aïllats propers a les masses d'aigua poden servir no només com a possibles punts on ubicar els

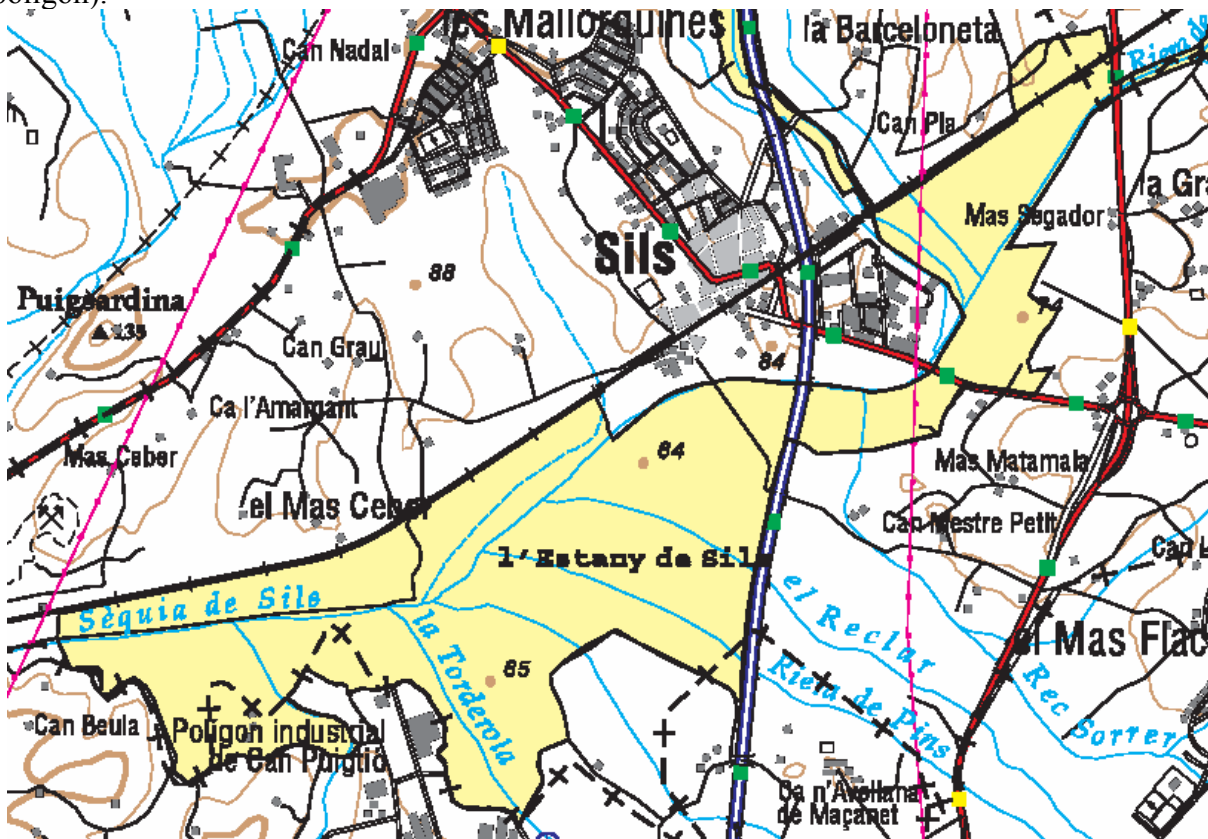
nius, sinó que també són importants posaders i talaies per a espècies de certa envergadura (ardèids, cigonyes, milans, falcons mostatxuts...). La col·locació de plataformes podria servir d'incentiu per a l'establiment de parelles reproductores, però s'haurien de tenir en compte els traçats de les conduccions elèctriques que hi ha a la zona.

Pel que fa a les caixes niu, cal esmentar que la col·locació en determinats indrets de nidals específics poden ajudar a espècies escasses o de nidificació irregular a l'espai (gralla, rapinyaires nocturns, xoriguer,...). Les caixes niu per a passeriformes petits poden tenir un efecte beneficiós en general, però potser la seva distribució s'hauria de limitar a indrets on siguin pocs susceptibles de ser ocupades per espècies generalistes (pardals i estornells) que acaben perjudicant a les espècies que volem potenciar.

Per últim, cal recordar que els espais agrícoles del perímetre exterior de l'Espai Natural són també ecosistemes de gran interès faunístic i florístic, i que la seva conservació accentua l'efecte d'ecotò, elevant la diversitat de l'indret i proporcionant hàbitats a espècies cada cop més escasses no només a nivell local sinó que també pateixen una davallada a escala nacional, com són els lànids, els alàudids i alguns rapinyaires.

ÀREA D'ESTUDI

L'àrea de l'estudi comprèn tot l'Espai d'Interès Natural dels estanys de Sils, a més dels veïnats de la Barceloneta, el de Massabé el de la Granota (també anomenat en el text com a zona del polígon).

METODOLOGIA APLICADA

La metodologia emprada es basa en la recopilació de dades i observacions de diversos observadors que coneixen l'espai i el visiten periòdicament, i que han estat obtingudes entre els mesos de febrer i de juny del 2006. També s'han establert estacions d'escolta durant els mesos d'abril i de juny, i per a unes poques espècies poc conspícues s'han buscat activament els nius o els polls, tant per confirmar la nidificació a la zona com per constatar l'èxit reproductor. En tot moment s'han tingut en compte la tranquil·litat dels ocells i la discreció necessària per realitzar aquestes recerques.

RESULTATS PER ESPÈCIES

Cabusset (*Tachybaptus ruficollis*)

Migrador i hivernant escàs però regular. Nidificant regular a la zona, tot i que en baix nombre. Aquesta temporada sembla que una única parella ha aconseguit reproduir-se. Concretament a la llacuna permanent, l'únic indret, a banda de la sèquia, que ha conservat un nivell d'aigua adequat. A la llacuna permanent sembla que s'hi reproduïx habitualment una única parella, malgrat que el caràcter oportunista de l'espècie fa que en primaveres plujoses també es localitzi alguna altra parella a les zones inundades. Es desconeix amb exactitud el seu estatus reproductor en temps passats (Motjé 1984) però devia ser força habitual a la zona.

La capacitat d'adaptació d'aquesta espècie podria permetre l'ocupació de la sèquia, però la pèssima qualitat de l'aigua i la presència elevada de depredadors (*Rattus norvegicus*, *Mustela vison*) ho fan poc probable. És simptomàtic el fet que les parelles que es reproduïxen a la llacuna permanent ho fan a l'extrem nord, on a més de la presència de vegetació helofítica (*Phragmites australis*) hi troben la tranquil·litat necessària. Sens dubte que mesures de protecció que impedissin l'accés de persones i d'animals domèstics a l'entorn de la llacuna n'afavoririen la presència en aquest punt.

Martinet de nit (*Nycticorax nycticorax*)

Migrador i estiuejant freqüent. Enguany es van localitzar dos nius en bosc de ribera a la zona del polígon i a principis d'estiu ja s'observaven exemplars joves que es desplaçaven juntament a adults a la llacuna permanent. D'aquesta espècie se'n coneix la nidificació recent a la zona (Martinez & Pedrocchi 2004), i ja era considerada com a reproductor probable fa algunes dècades (Motjé 1984).

Aquesta temporada s'han pogut localitzar els nius, tot i que no s'ha fet un seguiment de la reproducció. La zona de nidificació es troba en un indret tranquil on el bosc de ribera és poc accessible per a depredadors terrestres i sense gaires molèsties humanes. L'especial sensibilitat del martinet de nit envers les molèsties d'origen antròpic fan que ara per ara sembli poc probable l'assentament de l'espècie com a reproductor a la zona de la llacuna permanent. En canvi sí que és factible que pugui nidificar, si no ho està fent ja, al voltant de la llacuna temporal, més tranquil·la i amb presència d'arbrat adient per a ubicar-hi el niu.

Agró roig (*Ardea purpurea*)

Migrador i estiuejant escàs. Aquesta espècie apareix a l'Atles dels Ocells Nidificants de Catalunya 1999-2002 com a nidificant probable o segur als estanys de Sils (González-Martin 2004). Aquesta temporada, però, la majoria d'observacions s'han donat durant el pas prenupcial i les cites durant el període estival són molt escasses, fet que fa suposar que la reproducció d'una o dues parelles a la zona ha de ser irregular.

L'indret a priori més adient com a zona de nidificació es trobaria a la zona del polígon, més tranquil·la i amb una massa de vegetació helofítica més desenvolupada. Així, doncs, la potenciació d'aquests indrets amb canyís i sense molèsties podria afavorir la seva presència.

Ànec collverd (*Anas platyrhynchos*)

Abundant i present tot l'any, amb arribada d'efectius hivernants. Reproductor comú a la zona. Aprofita tant la llacuna permanent com la sèquia i algunes zones inundables a l'interior de pollancredes (*Populus sp.*) i camps de càrex (*Carex sylvatica*). Aquesta temporada la majoria de femelles acompanyades de polls s'han observat a la llacuna permanent i a la sèquia. En una mateixa jornada s'han observat fins a 14 femelles amb llocada, però l'estima total de parelles reproductores es situa entre les 30 i 40.

No sembla presentar problemes de conservació i s'ha vist afavorit per la prohibició de cacera a la zona.

Esparver vulgar (*Accipiter nisus*)

Sedentari, amb arribada d'alguns exemplars hivernants. Reproductor escàs a la zona, del qual només es coneix la reproducció regular d'una única parella que situa el niu a l'interior d'una pollancreda que limita amb els aiguamolls de depuració, tot i que la discreció d'aquesta espècie durant el període reproductor podria fer passar desapercebuda alguna altra parella. De fet, hi ha indicis de nidificació a les pinedes del sector oest, al volant de la bassa temporal i al veïnat de Massabé.

En tractar-se d'una espècie eminentment forestal que aquí ocuparia un hàbitat subòptim, s'ha de preveure que una alteració greu del medi la podria fer desaparèixer de la zona, però actualment l'abundància de passeriformes de petita mida i la presència d'arbredes alternatives de certa extensió semblen assegurar la presència de com a mínim una parella a la zona.

Aligot comú (*Buteo buteo*)

Sedentari, amb arribada d'exemplars hivernants, migrant freqüent en ambdós passos. En tot l'espai natural es localitzen tres parelles, una d'elles a la zona del polígon. Les altres dues es probable que ubiquin els nius a l'interior de les pollancredes que hi ha entre la llacuna permanent i la temporal. En aquest sector s'han pogut observar joves acabats de volar reclamant entre el brancatge i posteriorment juvenils acompanyats d'adults.

L'aligot situa els seus nius a l'interior de les pollancredes o als boscos de ribera, però utilitza els camps de conreu del perímetre exterior com a zona de caça. Les pollancredes joves també són seleccionades secundàriament amb aquest propòsit. Per tant, la conservació de les taques forestals d'una certa extensió, així com el manteniment del paisatge en mosaic que alterni les arbredes amb els camps de conreu, assegurin la presència d'aquest rapinyaire a la zona dels estanys.

Xoriguer comú (*Falco tinnunculus*)

Escàs, sedentari amb pocs exemplars hivernants. S'ha comprovat la nidificació en un niu de *Pica pica* vell al sector de Massabé. És la única dada de reproducció de la temporada per a aquesta espècie, que deu ser molt escassa i localitzada a la zona, però que antigament havia estat un reproductor freqüent a la zona (Muntaner et al. 1983).

La presència d'arbrat no és un requisit imprescindible per a la nidificació del xoriguer, però a l'àrea d'estudi els nius antics de garsa i de cornella (*Corvus corone*), situats en arbres, semblen ser les plataformes més utilitzades. En aquest sentit, la col·locació de caixes niu apropiades podrien resultar beneficioses per a l'espècie.

El que sí resulta imprescindible és la presència d'espais oberts, camps de conreu o erms, que són utilitzats com a territori de caça. La desaparició d'aquests espais comportaria també la desaparició d'aquest rapinyaire a la zona.

Falcó mostatxut (*Falco subbuteo*)

Migrador escàs però regular. Aquesta temporada no es recullen observacions que facin presumir la nidificació d'aquesta espècie a la zona, contràriament a altres anys, quan s'han observat exemplars ja a mitjans de juliol i s'han observat al llarg de tot l'estiu, amb presència de joves al mes de setembre, època en que aquesta espècie finalitza el període reproductor. No existeixen dades anteriors de reproducció.

Es podria donar el cas que la presència de cornella a la zona hagués afavorit l'establiment del falcó mostatxut com a nidificant, ja que aquest últim, al igual que el xoriguer, no construeix niu i aprofita els nius vells de còrvids per a dipositar la posta.

És molt probable que aquest fet, juntament al manteniment dels ambients aquàtics que afavoreixen la presència de preses (insectes voladors i petits ocells) afavoreixin al falcó mostatxut i acabi sent una espècie de reproducció escassa però regular a la zona. La col·locació de plataformes adients en indrets apropiats també podria resultar beneficiosa.

Rascló (*Rallus aquaticus*)

Reproductor escàs que rep una aportació d'efectius hivernants. Malgrat la dificultat de detecció d'aquesta espècie durant l'època reproductora, la població nidificant sembla ser força reduïda i clarament inferior a la de la polla d'aigua, tot i que cal tornar a remarcar que la població real està amb tota seguretat infravalorada. Tot i que fa dècades que es coneix el seu estatus com a nidificant (Muntaner et al. 1984), se'n desconeix l'evolució de la població reproductora.

Ocupa els mateixos ambients que la polla d'aigua i altres ràlids, però també és relativament abundant en els camps de càrex i sembla suportar bé els processos d'eutrofització de les aigües.

La majoria de parelles reproductores sembla localitzar-se a la zona del polígon-la Granota i a la llacuna temporal, però és present al llarg de tota la sèquia, a la bassa permanent i als aiguamolls de depuració.

Polla d'aigua (*Gallinula chloropus*)

Sedentari, amb probable arribada d'efectius hivernants. Reproductor comú a les llacunes, recs i a la sèquia. Es desconeix amb exactitud les parelles establertes a la zona però es s'estima una població mínima de 50 parelles dins l'àmbit de l'EIN.

L'abundant vegetació helofítica que li serveix de refugi i la capacitat d'aquesta espècie per tolerar nivells alts de contaminació de l'aigua, han fet que la polla d'aigua sigui una de les

poques espècies que sembla haver-se mantingut estable durant dècades a la zona. Evidentment, també s'ha vist afavorida la seva presència per les restriccions de les activitats cinegètiques, però es desconeix la pressió que pot fer sobre ella el visó americà i competència amb l'ànec collverd.

Cames llargues (*Himantopus himantopus*)

Migrador freqüent en ambdós passos. Aquest any s'han detectat diversos nius, fet que es constituiria com el primer indicatiu de nidificació d'aquesta espècie a la zona en temps actuals. En concret es van trobar dos nius a la zona del polígon i un més a la riba nord de la llacuna permanent. Els dos primers nius sembla ser que no van reeixir, probablement a causa de la sequera, però sí el situat a la llacuna permanent, ja que es van observar adults acompanyats de pollets a les poques setmanes. La presència de joves a mitjans de juliol recolza aquesta hipòtesi, tot i així, el nombre d'exemplars juvenils fa pensar en postes de restitució amb èxit o que existeix una arribada d'exemplars provinents d'altres zones de nidificació. Fins ara no s'havia citat mai com a nidificant a la zona.

El caràcter oportunista d'aquesta espècie fa pensar en que és molt probable que en condicions adequades es repeteixin aquests casos de nidificació.

Algunes mesures de gestió, com ara el manteniment de prats de dall i la creació de zones de pastura per tal d'obrir espais i crear zones inundables de vegetació baixa, poden afavorir l'establiment de petites colònies de cria, tot i que també s'haurien d'atenuar les molèsties causades per una sobrefreqüentació de la zona, especialment a la llacuna permanent, on aquesta espècie ocupa el perímetre exterior de la làmina d'aigua.

Corriol petit (*Charadrius dubius*)

Sedentari escàs, migrador i estiuejant freqüent. És un nidificant freqüent en baix nombre a l'entorn immediat de l'àrea d'estudi (riera de Sta. Coloma i punts propers de la plana). El factor limitant a la zona és molt probablement la manca d'hàbitat adequat, és a dir, platjoles lliures de vegetació i properes a aigües somes. L'indret a priori més idoni seria la meitat oest de la llacuna permanent, on aquesta temporada s'hi han observat exemplars amb comportament reproductor (*display* nupcial i de distracció). No s'ha citat com a nidificant segur a l'àrea d'estudi.

Cal esmentar que la creació de petites platges i la baixada del nivell de l'aigua a conseqüència de la sequera semblen haver estat beneficioses per als limícoles que han intentat reproduir-se a la zona.

L'eliminació de la vegetació en determinats sectors, sobretot en les illetes, podria crear hàbitats adequats per aquesta espècie. Com també ho seria en el perímetre de la llacuna, però en indrets més accessibles als depredadors terrestres i a les molèsties.

Enganyapastors (*Caprimulgus europaeus*)

Reproductor estival. S'estima entre 3 i 4 parelles les que aquesta temporada s'han reproduït a la zona, dues o tres al voltant de la llacuna permanent i la llacuna temporal i una a la zona del polígon. Sembla preferir l'interior dels petits boscos-illa i de les pollancredes no inundables per ubicar el niu, tot i que es desplaça a les àrees obertes, llacunes, camps de càrex i pollancredes joves per tal de cercar aliment.

No sembla presentar problemes de conservació, i tot i que se'n desconeix amb exactitud l'evolució de la població en les darreres dècades, no és agosarat afirmar que s'ha vist afavorit per la dessecació d'algunes parcel·les i per la proliferació de pollancredes.

Blauet (*Alcedo atthis*)

Present tot l'any, amb arribada d'efectius migrants i hivernants. Es desconeix amb seguretat si el blauet es reproduïx a la zona, tot i que la manca de talussos terrossos, requisit indispensable per aquesta espècie, sembla descartar aquesta possibilitat.

Tot i així, nidifica en zones properes i no es descarta que alguna parella ho faci en els trams finals de la sèquia. L'abundància d'aliment disponible i la presència de vegetació de ribera el fan abundant en determinades èpoques de l'any. Per aquest motiu, la creació o adequació de indrets per a ubicar-hi el niu podria resultar una mesura que en facilités l'establiment.

Colltort (*Jynx torquilla*)

Reproductor estival. La seva presència es troba determinada per la d'altres pícid, dels quals n'aprofita els forats abandonats per a ubicar-hi el niu. Ocupa les pollancredes i el bosc de ribera llindants a espais oberts, on es desplaça en busca d'aliment (formícids).

La població nidificant s'estableix entre 4 i 5 parelles, tot i que la dificultat de detecció de l'espècie podria fer subestimar-ne el total de parelles reproductores. S'han descartat les cites d'aus cantant a principis de primavera i que no han tingut continuïtat o no han estat observades posteriorment al mateix indret.

La tala de pollancredes per recuperar àrees humides no l'ha d'afectar especialment, tenint en compte la recuperació del bosc de ribera i les arbredes alternatives disponibles en àrees properes.

Picot garser petit (*Dendrocopos minor*)

Sedentari, reproductor escàs. Es tracta d'un reproductor no conegut anteriorment a la zona. Es desconeix amb exactitud la població reproductora d'aquesta temporada, però dins el límit de l'EIN trobem com a mínim tres parelles segures i una de probable (J. Romero com. pers.). Dues o tres d'elles al sector sud, entre la llacuna permanent i el polígon industrial de Maçanet, i l'altra al sector nord del veïnat de la Granota. Aquesta metapoblació forma part del nucli reproductor que s'estén des de la conca del Tec, a territori francès, fins a la del Besòs.

Ocupa els cultius de pollancredes madurs amb presència de peus morts i secundàriament el bosc de ribera, hàbitat natural de l'espècie però menys desenvolupat a la zona. A nidificat en els pollancredes morts de la llacuna permanent. Tot i això, per motius tròfics es desplaça a altres tipus de formacions arbredes, com ara les rouredes, pinedes i fins i tot a les plantacions de plàtans.

Les principals amenaces per a l'espècie venen provocades per l'activitat humana, en especial les tals en època de nidificació i la retirada d'arbres morts. La competència per les cavitats on ubicar el niu amb altres espècies com el pardal comú i els estornells també són un factor a tenir en compte, així com la depredació per part de picots més grans. La desaparició de les pollancredes podria comportar també la desaparició d'algunes parelles, o si més no un desplaçament d'aquestes, tot i que és previsible que la recuperació i maduració del bosc de ribera compensi aquest fet.

Cogullada vulgar (*Galerida cristata*)

Sedentària. Reproductor escàs amb una població estimada de 20 parelles. Ocupa els camps de conreu herbaci i els erms del veïnat de Massabé, on es concentra el gruix de la població, i del sector del polígon-la Granota i veïnat de la Barceloneta. Fa algunes dècades la població era clarament superior (dades pròpies) però la substitució dels conreus herbacis de secà per

pollancredes i l'eliminació d'hàbitat que ha comportat la urbanització de grans sectors, ha fet disminuir la població de manera ostensible.

La preservació dels erms i conreus amb marges s'apunta com a única mesura de protecció d'aquesta espècie típicament mediterrània i dependent dels espais oberts.

Cotoliu (*Lullula arborea*)

Sedentària amb aportació d'exemplars hivernants. Es tracta d'un reproductor conegut des de fa dècades (Muntaner et al 1984), tot i que en baix nombre. La població reproductora actual s'estima en un mínim de cinc parelles i un màxim de vuit. Ocupa espais oberts propers a masses forestals o envoltats per aquestes, especialment als veïnats de la Barceloneta, Massabé i meitat nord del de la Granota.

Al igual que els altres alaudids, el cotoliu es veu especialment afectat per la desaparició d'hàbitat que afecta la zona per la urbanització i la creació d'infraestructures.

Alosa (*Alauda arvensis*)

Reproductor escàs amb important arribada de contingents hivernants. Es troba molt localitzada a sectors concrets dels veïnats de Massabé i de la Granota. En tota l'àrea d'estudi és probable que només hi trobem una o dues parelles reproductores, que ocupen camps de conreus herbacis. Aquest fet demostra la greu recessió que ha patit a la zona (dades pròpies), bàsicament a causa de la pèrdua d'hàbitat. La preservació d'aquest tipus d'ambients és la mesura més efectiva d'assegurar-ne la presència com a reproductor.

Cuereta groga (*Motacilla flava*)

No se'n coneixen dades de reproducció a la zona, tot i que Motjé (Motjé 1984) ja apuntava aquesta possibilitat i també apareix com a reproductor possible al recent atlas de reproductors (Aymí & Roy 2004). És una espècie freqüent des de la primavera i fins a finals d'estiu, ocupant tota mena d'espais oberts, especialment aquells propers a la llacuna permanent. Algunes mesures de gestió com ara la dalla a la llacuna temporal i el pastura poden beneficiar-la clarament.

Boscarla de canyar (*Acrocephalus scirpaceus*)

Reproductor estival escàs, migrador relativament freqüent, especialment durant el pas de primavera. Es tracta d'una espècie molt condicionada per la presència de vegetació helofítica.

A la zona ocupa les masses de canyís properes a la llacuna permanent i les del sector del polígon. En aquests indrets s'han obtingut dades de reproducció probable, bàsicament mascles cantant insistentment i exemplars amb placa incubatriu. Les dades de mascles cantant a la sèquia també podrien correspondre a territoris establerts, tot i que no cal descartar la possibilitat de que es tractessin d'exemplars migradors sedimentats temporalment. Se'n coneix la reproducció des de fa dècades (Motjé 1984), i aquesta temporada podrien haver nidificat a l'àrea d'estudi entre tres i sis parelles.

La conservació de les masses de canyís és el principal condicionant per a la seva presència com a reproductor, i caldria preservar de qualsevol actuació part d'aquest hàbitat per tal d'augmentar les possibilitats de nidificació.

Balquer (*Acrocephalus arundinaceus*)

Espècie estival relativament freqüent com a migrador, reproductor escàs i localitat. El balquer ocupa hàbitats similars a la boscarla de canyar, si bé aquest pot adaptar-se a altres tipus de formacions vegetals, com ara canyars i bogars (Fouces 2004). A l'àrea d'estudi s'han detectat mascles territorials als trams de la sèquia amb presència de canyís, així com a les masses de vegetació helofítica de les llacunes temporal i permanent i al sector del polígon.

Ja era coneguda la seva reproducció a la zona (Muntaner et al. 1982) i actualment s'estima una població d'entre quatre i sis mascles territorials.

Les mesures de conservació adients per a l'espècie serien les mateixes que per a la boscarla de canyar.

Papamosques gris (*Muscicapa striata*)

Migrador i reproductor escàs. Ocupa principalment el bosc de ribera i l'exterior de les plantacions de pollancre, tot i que també és present en els petits retalls de quercínies. Es tracta d'un nidificant ja citat a la zona (Muntaner et al. 1982) que hauria incrementat lleugerament els efectius degut a un increment de les àrees arbrades (pollancredes) tot i que no sembla assolir densitats elevades. S'estima una població reproductora d'un màxim de deu parelles a l'àrea d'estudi.

La recuperació del bosc de ribera és sens dubte beneficiosa per aquesta espècie, i compensaria la pèrdua d'hàbitat potencial que suposaria l'eliminació de pollancredes. En tractar-se d'una espècie troglodita, la col·locació de caixes niu en determinats indrets podria afavorir l'establiment de noves parelles reproductores.

Teixidor (*Remiz pendulinus*)

Sedentari, reproductor escàs amb probable arribada d'exemplars hivernants o divagants. Ja apareixia com a reproductor a l'antic atlas de nidificants de Catalunya (Muntaner et al. 1982), i Motjé l'havia citat com a nidificant possible a la zona (Motjé 1984). Enguany s'han localitzat dos nius a finals de l'època reproductora al sector del polígon, en bosc de ribera. És precisament aquest hàbitat, juntament amb les pollancredes, els seleccionats positivament per aquesta espècie. Malgrat la vistositat dels seus nius, és un ocell força discret, per la qual cosa és més que probable que s'infravalori la població real, que actualment s'estima que podria ser d'un mínim de dues parelles i un màxim de deu.

No requereix masses arbrades de certa extensió, per això, la recuperació del bosc de ribera i la presència de petites clapes de pollancredes podria ser suficient per a la conservació, i fins i tot l'augment, de l'espècie a la zona.

Botxí (*Lanius meridionalis*)

Reproductor escàs amb probable aportació d'exemplars hivernants. Es tracta d'una espècie que apareix com a nidificant als dos atlas, malgrat que les densitats actuals són tan baixes que es fa difícil quantificar la població reproductora. S'han recollit un grapat de cites repartides pels veïnats de la Barceloneta i de la Granota durant el període reproductor, fet que podria indicar la presència d'entre una i dues parelles.

Ocupa marges de boscos i arbredes llandants amb espais oberts, com ara erms i conreus de secà, és a dir, és un ocell típic dels paisatges en mosaic.

La desaparició de l'hàbitat a causa de les plantacions de coníferes i plàtans per aprofitament de la fusta, i la destrucció del territori per la urbanització i el pas d'infraestructures, és el principal factor de rarefacció de l'espècie a la zona. El manteniment o creació d'espais oberts, ja siguin conreus, erms o prats de pastura, són una de les poques actuacions efectives per tal de preservar aquesta espècie en franca regressió a tot el territori català.

Capsigrany (*Lanius senator*)

Reproductor estival escàs, amb presència poc notable d'exemplars migrants. Els requeriments ecològics són força semblants als descrits per al botxí, motiu pel qual són igualment idònies les possibles actuacions de gestió a emprendre.

Es recullen dades de nidificació probable al veïnat de Massabé, amb al menys una parella. Les observacions localitzades a l'entorn de la llacuna permanent no es consideren indicis de reproducció possible degut a la poca idoneïtat de l'hàbitat. Malgrat això, fa pocs anys una parella va nidificar en un marge de bardisses limitant a una pollancreda jove al costat de la sèquia. El veïnat de Massabé i el seu entorn, alguns sectors de la Barceloneta i del polígon-la Granota semblen reunir les millors condicions d'hàbitat per a la presència d'aquesta espècie.

Gralla (*Corvus monedula*)

Visitant regular, la gralla compta amb una petita àrea de nidificació al sud de la comarca, entre Maçanet de la Selva i Hostalric. Fa algunes dècades havia estat un nidificant comú i prou abundant (Motjé 1984). Pateix una greu disminució en tota la seva àrea de distribució a Catalunya, i una important reducció d'efectius poblacionals, apuntant diversos factors com a causa del seu declivi, entre els que cal comptar la desaparició dels conreus tradicionals i la manca de cavitats on ubicar el niu (Jutglar 2004). A la Selva es tracta d'una espècie en imminent perill d'extinció.

Per proximitat geogràfica, les observacions de gralles a Sils són habituals, en particular als teulats de l'església i voltants, propers a la granja i a la llacuna permanent.

La potenciació dels espais agrícoles i altres espais oberts i la col·locació de caixes niu a determinats punts poden ser incentius per a l'establiment de parelles reproductores a l'entorn dels estanys.

Cornella (*Corvus corone*)

Sedentari i visitant freqüent. Motjé el considerava un visitant rar als estanys de Sils (Motjé 1984), però la presència de parelles reproductores en àrees properes i l'increment de la massa arbrada semblen haver afavorit el seu establiment a la zona. Actualment la població és d'entre 2 o 3 parelles que situen el niu a l'interior de les pollancredes. De fet la població de tota la plana selvatana sembla haver augmentat en correspondència a l'expansió dels cultius de pollancre i d'altres espècies de creixement ràpid (dades pròpies).

L'adaptabilitat de l'espècie als canvis agrícoles i la presència d'arbredes semblen assegurar la seva presència a la zona sense que s'hagin de prendre mesures especials per a la seva conservació.

Pardal xarrec (*Passer montanus*)

Sedentari, reproductor comú. És una espècie lligada a la presència d'espais agrícoles i rurals que situa el niu tant en construccions humanes com en forats d'arbres. Malgrat de que es tracta d'una espècie àmpliament distribuïda, al darrer atlas de nidificants de Catalunya va ser catalogat com a "proper a l'amenaça" (Cordero 2004). De fet, la disminució a la comarca durant la darrera dècada significativa (dades pròpies). La pèrdua d'espais agrícoles en favor de la urbanització i les infraestructures és molt probablement la principal causa de disminució de l'espècie, a la que se suma la intensificació agrícola i l'ús de biocides.

La conservació dels ambients agrícoles i ruderals és vital per a la supervivència de l'espècie a llarg plaç, i una mesura de gestió a curt termini podria ser la col·locació de caixes niu específiques per a l'espècie, que, en tenir hàbits colonials, podrien agrupar-se en un edifici o indret determinat on l'hàbitat fos adequat.

Pardal roquer (*Petronia petronia*)

Sedentari. Reproductor escàs i localitzat, no citat anteriorment a la zona (Motjé 1984). És un ocell típic d'ambients mediterranis de secà amb escassa cobertura forestal i amb presència de rocam, brolles i talussos.

Les observacions d'aquesta temporada es localitzen a camps de conreu del veïnat de Massabé, on és probable que algunes parelles hagin nidificat als terrenys d'extracció d'àrids de la zona. És precisament la presència de talussos i pedreres un factor determinant a l'hora de l'establiment de parelles reproductores

Repicatalons (*Emberiza schoeniclus*)

Actualment no consta cap evidència que indiqui la presència no hivernal d'aquesta espècie a la zona, malgrat que a l'Atlas dels Ocells Reproductors de Catalunya hi apareix una dada de nidificació possible (Bigas i Copete, 2004) i ja Motjé el considerada un reproductor probable als Estanys (Motjé 1984).

A l'època de nidificació selecciona positivament les masses de canyissar sec, hàbitat present a Sils, motiu pel qual caldria fer un seguiment acurat en l'època apropiada per tal de constatar-ne la seva presència i la probable reproducció a la zona.

Cruixidell (*Emberiza calandra*)

Espècie sedentària amb arribada d'exemplars hivernants. Durant l'època de reproducció selecciona els ambients oberts amb poca presència arbustiva o arbrada. A la zona d'estudi la majoria de parelles es concentren als veïnats de la Granota i sobretot al de Massabé. En conjunt s'estima una població reproductora al voltant de les 15 parelles.

El manteniment dels guarets de la zona del polígon-la Granota i dels conreus herbacis envoltats de marges seria un requisit indispensable per a la persistència de l'espècie a la zona.

BIBLIOGRAFIA

- Aymi, R. & Roy, E.** 2004. Cuereta groga *Motacilla flava*. In Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, L. & Herrando, S. (eds.). *Atles dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*. Pp. 360-361. Institut Català d'Ornitologia (ICO)/Lynx Edicions, Barcelona
- Bigas, D. & Copete, J.L.** 2004. Repicatalons *Emberiza schoeniclus*. In Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, L. & Herrando, S. (eds.). *Atles dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*. Pp. 546-547. Institut Català d'Ornitologia (ICO)/Lynx Edicions, Barcelona
- Cordero, P.J.** 2004. Pardal xarrec *Passer montanus*. In Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, L. & Herrando, S. (eds.). *Atles dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*. Pp. 506-507. Institut Català d'Ornitologia (ICO)/Lynx Edicions, Barcelona
- Fouces, V.** 2004. Balquer *Acrocephalus arundinaceus*. In Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, L. & Herrando, S. (eds.). *Atles dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*. Pp. 416-417. Institut Català d'Ornitologia (ICO)/Lynx Edicions, Barcelona
- González-Martín, M.** 2004. Agró roig *Ardea purpurea*. In Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, L. & Herrando, S. (eds.). *Atles dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*. Pp. 130-131. Institut Català d'Ornitologia (ICO)/Lynx Edicions, Barcelona
- Jutglar, F.** 2004. Gralla *Corvus monedula*. In Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, L. & Herrando, S. (eds.). *Atles dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*. Pp. 492-493. Institut Català d'Ornitologia (ICO)/Lynx Edicions, Barcelona
- Martinez, C. & Pedrocchi, V.** 2004. Martinet de nit *Nycticorax nycticorax*. In Estrada, J., Pedrocchi, V., Brotons, L. & Herrando, S. (eds.). *Atles dels ocells nidificants de Catalunya 1999-2002*. Pp. 130-131. Institut Català d'Ornitologia (ICO)/Lynx Edicions, Barcelona
- Motjé, Ll.** 1982. *Els ocells de la comarca de la Selva*. Girona. Diputació de Girona.
- Motjé, Ll.** 1984. *Primeres notes ornitològiques de l'antic estany de Sils i rodalies*. Quaderns de la Selva, 1. Centre d'Estudis Selvatans. Santa Coloma de Farners.
- Muntaner, J., Ferrer, X. & Martínez-Vilalta, A.** 1984. *Atles dels ocells nidificants de Catalunya i Andorra*. Barcelona: Ketres Editora.